

В рамках модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів»
(No 620287-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2023:

горизонти інновацій

Матеріали
VII Міжнародної
наукової
конференції
25 травня
2023 року

Київ 2023

Національна академія педагогічних наук України
Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки
Інститут педагогіки НАПН України
Відділ порівняльної педагогіки
Unitatea de Cercetare în Educație,
Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație (România)
Wydział Studiów Pedagogicznych, Uniwersytet
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Rzeczpospolita Polska),
Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji w Cieszynie, Instytut Pedagogiki,
Uniwersytet Śląski w Katowicach (Rzeczpospolita Polska),
Katedra Pedagogiki Społecznej, Uniwersytet Szczeciński (Rzeczpospolita Polska)
Інститут цифровізації освіти НАПН України
Інститут професійної освіти НАПН України
Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Українська асоціація дослідників освіти

За підтримки
Програми ЄС Erasmus + в рамках Модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів» (620287-EPP-1–2020–1-UA-EPPJMOMODULE)

**ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2023:
ГОРИЗОНТИ ІННОВАЦІЙ
МАТЕРІАЛИ VII Міжнародної наукової конференції
25 травня 2023 року, м. Київ**

**COMPARATIVE AND INTERNATIONAL EDUCATION – 2023:
HORIZONS OF INNOVATIONS
BOOK of ABSTRACTS of the 7th International Conference
25 May, 2023, Kyiv**

В рамках модуля Жана Моне
«Європейська якість навчання
для кращої успішності учнів»
(№ 620287-EPP-1–2020–1-UA-EPPJMO-MODULE)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальності за будь-яке використання інформації, яка тут міститься

Київ 2023

УДК 337.013.74(100+477):005.745(082)

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 7 від 26 червня 2023 року)*

Рецензенти: **Т.М. Засєкіна**, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора Інституту педагогіки НАПН України

Н.О. Приходькіна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2023: горизонти інновацій : зб. матеріалів VII Міжнародної наукової конференції (Київ, 25 травня 2023 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / За заг. ред. О.І. Локшиної. – Київ–Тернопіль : Крок, 2023. – 336 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-692-804-1>

ISBN 978-617-692-804-1

До видання увійшли матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2023: горизонти інновацій» (Київ, 25 травня 2023 р.), що присвячено актуальним проблемам середньої, вищої, професійної освіти та освіти дорослих у компаративній перспективі; методологічним орієнтирам педагогічної компаративістики. Представлено матеріали щодо відповіді міжнародної спільноти на виклики воєнного стану.

Для розробників освітньої політики, дослідників, управлінців, вчителів, викладачів, здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук, студентів.

УДК 37.013.74(100+477):005.745(082)

Тези подано в авторській редакції. За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори

The views, information or opinions expressed in this Book of Abstracts are solely those of the Conference participants

Development Blog. Retrieved May 17, 2023, from <https://blogs.adb.org/blog/these-6-urgent-actions-are-needed-recover-pandemic-school-closures>

Patrinós, H. A. (2022). Learning loss and learning recovery. *Decision*, 49(2), 183–188. <https://doi.org/10.1007/s40622-022-00317-w>

Pócssová, J., Mojžišová, A., Takáč, M., & Klein, D. (2021). The impact of the covid-19 pandemic on teaching mathematics and students' knowledge, skills, and grades. *Education Sciences*, 11(5), 225. <https://doi.org/10.3390/educsci11050225>

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Марина Нетреба, к. філол. н., доцент
Маріупольський державний університет
м. Київ, Україна

Яна Костіва, здобувач першого (магістерського)
рівня вищої освіти 1 курсу
спеціальності «Початкова освіта»
Маріупольський державний університет
м. Київ, Україна

Метою дослідження є пошук шляхів та практичних засобів, спрямованих на формування екологічної компетентності молодших школярів з особливими освітніми проблемами засобами ігрової діяльності.

У сучасному світі питання екологічної проблеми, що пов'язане в першу чергу з негативним впливом людини на природу, постає на перше місце. Молодь сьогодення не усвідомлює свого місця у навколишньому природному середовищі, шкодить насамперед собі та оточуючому світу. В умовах реформування шкільної освіти особливого значення набуває формування ключових компетентностей учнів для життя, одна з яких – екологічна грамотність і здорове життя. Тому сьогодні перед освітянами, зокрема вчителями початкової школи, постає головне завдання – формування екологічної компетентності у здобувачів освіти.

Сучасний світ є дуже складним, особливо для дитини. Вчителю недостатньо дати лише екологічні знання учням, ще важливіше – навчити користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними орієнтирами дитини, які формують його життєві компетентності, які потрібні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Саме в початковій школі закладається «фундамент» для формування в учнів системи загальнолюдських цінностей – морально-етичних та соціально-політичних.

Основні риси характеру особистості формуються саме у дитинстві, і спілкування з природою посідає чільне місце у дитини молодшого шкільного віку. Тому, завдання вчителя – створити сучасне освітнє середовище, яке забезпечує необхідні умови, засоби і технології ігрової діяльності для формування екологічної компетентності учнів та виховання дітей на цінностях.

Формування екологічної компетентності молодших школярів з особливо освітніми проблемами (ООП) може бути успішно виконано у такій цікавій формі роботи, як гра. Використання ігор в роботі з особливими школярами мають велике значення, а саме:

- підвищується мотиваційна спрямованість;
- розширюється активний та пасивний словниковий запас;
- відбувається розвиток пізнавальних процесів.

Екологічні ігри дуже важливі для формування в учнів уявлення про навколишній світ, живий і неживий природі. Під час гри дитина ознайомлюється з великим діапазоном людських почуттів й взаємостосунків, вчиться розрізняти добро і зло. Для вчителя вона стає інструментом виховання, що дає змогу повністю враховувати особливості дитини, створювати атмосферу розкутості, самостійності, творчості та умови для саморозвитку (Tomilina, 2013).

Важливого розвивального значення для молодшого школяра з ООП набувають дидактичні ігри, які спрямовані на формування відповідних знань, умінь та навичок про довкілля. Центральною ланкою є те, що вчитель зосереджує увагу дитини на ігровому завданні, формуються уявлення про різноманітні сенсорні якості – колір, величина, розвиваються уявлення про навколишній світ.

Ігри з природним матеріалом. Цей вид ігор найбільш ефективний при ознайомленні учнів з природою. Дитині пропонується листя різних рослин з різним фарбуванням в залежності від пори року. Учень називає, коли бувають такі листя, гілки, квіти.

Гра «Відгадай тварину за описом». Вчитель описує зовнішні ознаки, спосіб харчування, місце проживання диких тварин, а дитина за певними ознаками відгадує хто це. У дитини розвивається: увага, мислення, пізнавальний інтерес до тварин і спостережливість.

У грі «Впізнай звуки природи» Вчитель учень пізнає і розрізняє голоси птахів та інших явищ. Таким чином розвивається фонематичний слух та увага.

Гра «Піду по сліду». Вчитель демонструє картки із зображенням сліду і тварини в роздріб, а учень знаходить співвідношення. У дитини розвивається увага та інтерес до тваринного світу.

Гра-бесіда «Гарні та погані справи». Перед дитиною, на столі, лежать картки з намальованими колами: червоний – добрі вчинки, чорний – погані вчинки. Учень бере картки з малюнками і кладе на коло відповідного кольору, для закріплення знань правил поведінки в природному середовищі (Vakhniak & Negrii, 2015).

Отже, екологічна компетентність – це здатність застосовувати екологічні знання та досвід у професійних і життєвих ситуаціях, керуючись пріоритетністю екологічних цінностей і мотивацією взаємодії з довкіллям на основі усвідомлення особистої причетності до екологічних проблем, саме тому завданням вчителя є створення сучасного освітнього середовища, яке забезпечує необхідні умови, засоби і технології ігрової діяльності для формування екологічної компетентності учнів та виховання дітей на цінностях. Таким чином, навчання учнів з особливо освітніми проблемами буде всеохоплюючим, доступним, цікавим та різнобічним. Дидактичні ігри забезпечують реалізацію освітніх та корекційно-розвиткових завдань навчання, що є особливо важливим у роботі з дітьми з особливо освітніми проблемами.

Ключові слова: екологічна компетентність, ігрова діяльність, молодші школярі з ООП.

Література

- Tomilina, O. L. (2013) Formuvannya ekolohichnoho uyavlennya u shkolyariv molodshoho shkyl'noho viku. Mizhnarodni naukovyy forum: sotsiologiya, psykholohiya, pedagogika, menedzhment, 12, 236–243.

Vakhniak, N., Negrii, O. (2015) Suchasni igrovi formy v ekolohichnomu vykhovanni ditey. Naukovyy visnyk Melitopol's'koho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu, 4, 32–33.

ІННОВАЦІЙНІ ТРЕНДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ

Ніна Нікольська, к.пед.н.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

В Україні дедалі прозоріше спостерігається тенденція до опанування іноземними мовами, які активно набувають статусу соціально-економічного і політичного засобу порозуміння між різними представниками світової спільноти у різноманітних сферах життєдіяльності. Ці реалії об'єктивно зумовлюють розширення функцій іноземних мов і оновлення завдань оволодіння ними у сучасному суспільстві. Результатом навчання мов повинна стати особистісна багатомовність, яка передбачає усвідомлене розмежування мовних систем і відносно вільний перехід з однієї мови на іншу залежно від зміни ситуації та життєвих потреб. Інтеграція України у світовий освітній простір вимагає постійного вдосконалення національної системи освіти, пошуку ефективних шляхів підвищення якості освітніх послуг апробації та впровадження інноваційних педагогічних систем. Серед сучасних інноваційних трендів навчання іноземних мов ми можемо виділити наступні:

Використання цифрових інструментів: у багатьох школах використовуються цифрові інструменти, такі як мобільні додатки, ігри, відео та онлайн-платформи для покращення навичок мовлення, читання та письма.

Активне використання мови у класі: вчителі стимулюють учнів до використання мови у класі, щоб забезпечити максимальний практичний досвід іноземної мови. Це може включати дискусії, групові проекти та інші форми колективної роботи.

Аудіо та відео матеріали: вчителі використовують різноманітні аудіо та відео матеріали для розширення словникового запасу, вдосконалення вимови та відтворення різних мовних ситуацій.